

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIII. Idem probatur testimoniis Conciliorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

CAPVT XXIII.

Idem probatur testimoniis Conciliorum.

NON possum equidem fatis mirari, qua fronte Hieremias, qui se Patriarcham Oecumenicum appellat, nuper in censura sua ad confessionem Lutheranorum scribere ausus sit, à Nicæna Synodo & omnibus aliis consequentibus generalibus Conciliis definitum esse, Spiritum sanctum ex solo Patre procedere. Sic enim ipse loquitur in ipso i. cap. Censuræ: *Nicæna Synodus, & reliqua cum ea consentientes, omnes decreuerunt; Spiritum sanctum ex ipso solo Patre procedere.* Hæc ille. Quod si mendacium non est, non video quid vnquam mendacium appellari poterit.

Ac ne fortè suspicemur, reconditum aliquem canonem esse, in quo eiusmodi decretum habeatur, subiungit idem Hieremias: *Quod quidem sacra illa & incorrupta fidei Christiana confessio, sacrum, inquam, Symbolum, hoc ita esse disertissimis verbis explicat; Spiritum scilicet sanctum ex solo Patre procedere. quam quidem sententiam à trecentis decem & octo plenis Deo Patribus, in Nicæna primùm Synodo; deinde in Constantinopolitana à C. L. confirmatam: reliqua item vniuersales quinque Synodi, nihil addentes, nihil detrahentes, verum in idem planè vno Spiritu sancto conspirantes, obfirmarunt.* Hæc ille.

Consulamus ergo Symbolum Nicænum, ac videamus an disertissimis verbis doceat Spiritum sanctum ex solo Patre procedere. Integrum Symbolum Nicænum recitant ex Græcis Cyrillus lib. i. de Trin. & in lib. de explicat. Symboli; ex Latinis Ruffinus libro 10. hist. cap. 6. nihil autem aliud in eo Symbolo legitur de Spiritu sancto, quàm hæc sententia, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα: & in sanctum Spiritum. Testatur autem GREGORIVS Nazianz. in epist. 2. ad Celidonium, *Nicænam Synodum non tradidisse perfectam doctrinam de Spiritu sancto, propterea quod nondum exorta erat quæstio de Spiritu sancto.* Viderit ergo Hieremias, in quo Symbolo Nicæno legerit, Spiritum sanctum ex solo Patre procedere. Porro Concillium CONSTANTINOPOLITANVM Symbolo
*addidit

addidit illa verba: *Qui ex Patre procedit*; sed non ait discretis-
simis verbis, ut Hieremias loquitur, qui ex solo Patre proce-
dit, illa enim particula (*solo*) adiectio est Hieremias, non Con-
cilij proprium verbum. Cur autem Concilium non adiecit,
rit, ex Filio, sed satis esse censuerit dicere, qui ex Patre pro-
cedit, ratio est certissima, quia eo tempore dubium non erat,
an Spiritus ex Filio procederet, id enim hæretici concito-
bant, ut constat ex Basilio lib. 2. in Eunomium. sed dubium
erat de Patre, à quo alienum omnino Spiritum sanctum
quam solius Filij creaturam hæretici esse dicebant. Con-
cilium igitur ut remedium morbo adferret, id posuit in Sym-
bolo, quod necesse erat.

His ergo omissis proferamus nos Concilia, quæ Spiritum
sanctum à Filio procedere testantur. Primū ALEXANDRIÆ
Concilium celebratum est, ex quo Concilio scribit Cyrillus
epistolam ad Nestorium, in qua hæc sunt verba: *Spiritus ex-
pellatus est Veritatis; & Veritas Christus est. Unde et sic
similiter, sicut ex Patre procedit.* Habetur hæc epistola in
Conc. EPHESINO tom. 1. cap. 14. & est approbata tam ab ipso
Concilio Ephesino, quàm à IV. Synodo act. 5. & à V. Synodo
act. vlt. & à VI. Synodo act. 17. & à VII. Synodo act. 7.

Habemus igitur quinque generalia Concilia apud Græ-
cos celebrata, quæ sententiam illam recipiunt aperiendam
& clarissimam, Spiritus sanctus à Filio, sicut à Patre proce-
dit. Quid igitur iam quærent? quid postulant? quid, quod
rursus in Concilio VII. generali, act. 7. Symbolum legim
cum hac additione (FILIO QUE) & tamen illud Concilium
maxima ex parte Græcorum fuit?

Græci quidem in Concilio FLORENTINO sess. 5. & 6.
ceabant in suis codicibus non ita haberi, tamen Latini proce-
lerunt exemplum antiquissimum, & ubi nullum erat rebu-
gium corruptionis, & præterea citauerunt historicum
quum testem huius rei; & certum est nunquam fuisse
Latinorum corrumpendi libros, sed Græcorum.

Sed OBJICIES, si in hoc Concilio fuisset receptum Sym-
bolum cum particulis (*Filioque*) quomodo S. Ioannes Dama-
scenus, qui tempore huius Concilij vixit, tam aperte nega-
set Spiritum à Filio procedere, lib. 1. de fide, cap. 11. Resp. pro-
babile esse Damascenum obiisse ante Concilium VII.

nam florebat maximè tempore Leonis III. vt patet ex 2. orat. de cultu imaginum, & Synodus celebrata est annis XLVIII. post mortem Leonis. Vnde ipse in suis operibus non citat Concilia, nisi vsque ad sextum. Deinde etiam ad tempus VII. Synodi fortassè peruenerit, tamen sine dubio libros illos de fide antea scripsit, vt apertè colligitur ex act. 6. Concilij Nicæni II.

Iam verò præter Concilia ista Græca, exstant etiam per multa celebrata apud Latinos. Ac primum apud **BARVM** Concilium est celebratum à Græcis simul & Latinis tempore Urbani II. paulò pòst inchoatum schisma circa annum M. XC. in quo Anselmus euidentissimis rationibus Græcos cõuicit. Meminit huius Concilij ipse **ANSELMVS** libro de processione Spiritus sancti, cap. 4. & fusiùs rem totam narrat auctor vitæ Anselmi lib. 2. qui eodem Concilio interfuit.

SECVDVM est Concilium **LATERANENSE** sub Innocentio III. anno M. CC. XV. vbi etiam in 1. cap. definitum est, Spiritum sanctum à Patre, Filioque procedere, & in Concilio interfuerunt Græci, & consenserunt, vt patet ex cap. 4. eiusdem Concilij.

TERTIVM Concilium est **LYGDVNENSE** sub Gregorio X. anno M. CC. LXXIII. vbi Græci interfuerunt, & omnibus consentientibus, cantatum est symbolum cum additione, Filioq, ter Græcè, ter Latinè, Exstat definitio huius Concilij in sexto decret. tit. 1. cap. 1.

QUARTVM Concilium est **FLORENTINVM**, anno M. CCCC. XXXVIII. vbi rursus idem est definitum post longissimas disputationes, consentientibus Græcis & Latinis.

Adde Concilia **TOLETANA** I. cap. 21. III. cap. 1. IV. cap. 1. VIII. cap. 1. & XI. cap. 1. quæ omnia celebrata sunt ante diffidium Græcorum, nimirum ante annum Domini D. C. C. Ex his apparet non solùm sententia Ecclesiæ, sed etiam Græcorum pertinacia, & leuitas, qui toties victi in disputationibus, semper ad vomitum redierunt.